

РОЗДІЛ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПРОЦЕСІВ
В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІSTATE REGULATION OF FINANCIAL PROCESSES
AGROINDUSTRIAL COMPLEX

У статті розглянуто державне регулювання фінансових процесів в агропромисловому комплексі. Показано, що аграрно-промисловий комплекс – це вертикально інтегрована і скоординована сукупність галузей і підприємств, зайнятих виробництвом продовольства, продуктів з сільськогосподарської сировини, їхнім зберіганням, переробкою і доведенням до споживача. Доведено, що для визначення цілей розвитку аграрного сектора необхідно використовувати комплексний підхід, тобто створювати систему цілей, яка б відображала функціонування аграрного сектора з точки зору як внутрішнього, так і зовнішнього середовища та була підпорядкована місії аграрного сектора. Проаналізовано, що до складу функціонально-галузевої структури агропромислового комплексу входять три групи галузей і підприємств, ким потрібне державне фінансове регулювання.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, сільське господарство, державне регулювання, фінансові процеси, державна аграрна фінансова політика, сільськогосподарська продукція, валовий внутрішній продукт.

В статье рассмотрены государственном регулировании финансовых процессов в агропромышленном комплексе. Показано, что аграрно-промышленный комплекс – это вертикально интегрированная и скоординированная совокупность отраслей и предприятий, занятых производством продовольствия, продуктов из сельскохозяйственного сырья, их хранением, переработкой и доведением до потребителя. Доказано, что для определения целей развития аграрного сектора необходимо

использовать комплексный подход, то есть создавать систему целей, которая отражала функционирования аграрного сектора с точки зрения как внутреннего, так и внешней среды и была подчинена миссии аграрного сектора. Проанализировано, что в состав функционально-отраслевой структуры агропромышленного комплекса входят три группы отраслей и предприятий, кем нужно государственное финансовое регулирование.

Ключевые слова: агропромышленный комплекс, сельское хозяйство, государственное регулирование, финансовые процессы, государственная аграрная финансовая политика, сельскохозяйственная продукция, валовой внутренний продукт.

The article deals with state regulation of financial processes in agriculture. It is shown that the agro-industrial complex – is vertically integrated and coordinated set of industries and enterprises engaged in the production of food products from agricultural raw materials, their storage, processing and making available to the consumer. Proved that to determine the objectives of the agricultural sector must use a comprehensive approach that targets create a system that would reflect the agricultural sector in terms of both internal and external environment and the mission was subject to the agricultural sector. Analyzes that of the functional-branch structure of agriculture are three groups of industries and enterprises who need state financial regulation.

Key words: agribusiness, agriculture, public regulation, financial processes, financial state agrarian policy, agricultural products, the gross domestic product.

УДК 351

Алескерова Ю.В.

д.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справа та страхування
Вінницький національний аграрний
університет

Постановка проблеми. Аграрний сектор є особливою галуззю економіки держави, тому що його розвиток має визначальний вплив на рівень життя українського народу. Тут працюють близько 20% зайнятого населення і виробляється 12-14% валового внутрішнього продукту країни [1]. Особливістю сільськогосподарського виробництва є також те, що в сільському господарстві головним, не замінним і не відтворювальним засобом виробництва є земля. Тому результати виробництва залежать від якості землі, її родючості та місця розташування. Крім того, це один з найбільш ризикованих видів господарської діяльності. На його результати впливає багато чинників: природно-кліматичні умови, забезпеченість фінансовими та матеріально-технічними ресурсами, кон'юнктура агропромислового та аграрного ринку тощо.

Успішне вирішення завдань ефективного розвитку аграрного сектора економіки України, зростання його конкурентоспроможності, за умов невирішеності світової продовольчої проблеми, набуває не лише суто національної, а й міжнародної ваги.

Звідси досить важливу роль у розвитку аграрного сектора повинна відігравати держава, проводячи реформи галузі та створюючи умови для ефективного виробництва сільськогосподарської продукції. Проведені зміни не змогли стимулювати сталий розвиток сільськогосподарських підприємств. До того ж очевидним фактом стало руйнування виробничого потенціалу галузі та зниження рівня життя населення, у зв'язку із військовими заходами на Сході країни.

До основних проблем розвитку аграрного сектора необхідно віднести низьку ефективність сіль-

ськогосподарського виробництва; недосконалість механізмів інвестиційного забезпечення; проблему деформації цінних пропорцій; нераціональне використання та відсутність ринку землі сільськогосподарського призначення; проблему забезпеченості основними виробничими засобами; недосконалість інфраструктури та механізмів регулювання кон'юнктури аграрного ринку; деформацію структури виробництва та загострення соціальних проблем у сільській місцевості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні положення державного фінансового регулювання аграрного сектору економіки викладені в працях відомих вітчизняних вчених, таких як О.М. Палюх [2; 3; 4; 5], О.Є. Гудзь [6], М.Я. Дем'яненко [7], А.В. Зеленський [8], Ю.О. Лупенко [9], М.В. Зубець [10], С.А. Навроцький [11] та ін.

Постановка завдання. Метою дослідження є державне регулювання фінансових процесів в агропромисловому комплексі України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Агропромислові зв'язки на рівні виробничих підприємств і фірм у своєму розвитку спираються на більш значний економічний інтеграційний процес – формування структурного новоутворення в економіці в цілому, яке дістало назву аграрно-промислового комплексу.

Аграрно-промисловий комплекс – це вертикально інтегрована і скоординована сукупність галузей і підприємств, зайнятих виробництвом продовольства, продуктів з сільськогосподарської сировини, їхнім зберіганням, переробкою і доведенням до споживача.

Система державного регулювання розвитку АПК об'єднує ряд умов (чинників), кожен з яких тією чи іншою мірою впливає на результативність господарювання, забезпечує ефективність виробництва. В узагальнюючому плані вони являють собою комплекс організаційно-економічних, науково-технічних, соціальних й політичних умов функціонування продуктивних сил і виробничих відносин. Взаємодіючи в сукупності, вони зумовлюють рівень ефективності виробництва в цілому по агропромисловому комплексу, в галузевих продуктивних підкомплексах, окремих господарюючих структурах і галузях виробництва.

Метою державного регулювання функціонування та розвитку агропромислового комплексу є забезпечення населення продуктами харчування, а також іншими товарами з сільськогосподарської сировини в поєднанні з вирішенням соціальних та економічних проблем АПК в умовах становлення ринкових відносин багатокладності економіки [1].

Функції державного регулювання на макрорівні виконують в складі Міністерства економіки України департамент розвитку АПК, який об'єднує відділи економіки розвитку сільського господарства,

економіки виробництва продовольчих товарів, аграрної реформи, Міністерство сільського господарства та продовольства та ряд державних комітетів (Державний комітет по земельних ресурсах, Державний комітет по рибному господарству і рибній промисловості та ін.).

Держава в особі відповідних органів управління виконує такі функції з регулюванням розвитку АПК:

- визначає пріоритетні напрями розвитку АПК та пріоритетні напрями спрямування інвестицій на його розвиток;
- регулює земельні відносини;
- здійснює заходи щодо стабілізації продовольчого постачання;
- здійснює підтримку пріоритетних галузей і сфер АПК через пряме бюджетне фінансування, механізм дотацій, цільове субсидіювання;
- сприяє здійсненню процесів роздержавлення, приватизації та розвитку нових форм господарювання;
- встановлює механізм формування державних замовлень та контрактів на поставку до державних ресурсів сільськогосподарської продукції та сировини;
- здійснює індикативне планування розвитку АПК;
- регулює ціни на деякі види продовольства;
- визначає рівень орієнтовних закупівельних стартових цін і механізмів їх індексації відповідно до інфляційних процесів.

Земельні відносини в Україні регулюються Земельним Кодексом України та іншими актами законодавства України.

Цінове регулювання в сфері АПК здійснює департамент цінової політики Міністерства економіки України, у складі якого функціонує відділ цін на продовольчі товари та продукцію сільського господарства. Як і стосовно інших товаровиробників – Міністерство фінансів та Національний банк України встановлюють механізм фінансово-податкового і грошово-кредитного регулювання. Для цього використовують систему економічних важелів – податків і податкових пільг, диференційованих умов кредитування тощо [6].

Однак чіткого визначення поняття «механізм державного фінансового регулювання» стосовно розвитку аграрного сектора економіки України сьогодні не існує. У науковій літературі ця категорія трактується по-різному. Так, за твердженням О. Комякова, механізм державного фінансового регулювання необхідно розглядати як сукупність організаційно-економічних методів та інструментів, за допомогою яких виконуються взаємопов'язані функції для забезпечення безперервної, ефективної дії відповідної системи (держави) на підвищення функціонування економіки» [1]. Л. Дідьківська та Л. Головка визначають механізм макроекономічного фінансового

регулювання ринкової економіки змішаного типу як систему макроекономічних регуляторів, що складаються з таких основних елементів: ринкові регулятори; важелі державного впливу на економіку; корпоративне управління; інститут соціального партнерства [1]. М. Корецький та І. Кириленко у своїх працях підкреслюють, що зміст поняття «механізм державного фінансового регулювання економіки» можна визначити як систему засобів, важелів, методів і стимулів, за допомогою яких держава регулює економічні процеси, забезпечує реалізацію соціально-економічних і правових функцій [1]. П. Макаренко основними складовими механізму державного фінансового регулювання економіки ринкового типу визначає планування, програмування, структурну і податкову політику, регулювання цін [1]. У той же час він наголошує, що державний механізм фінансового регулювання аграрного виробництва «включає політико-правові, організаційно-управлінські форми та засоби управління (регулювання) господарською діяльністю суб'єктів аграрної економіки» [1].

На нашу думку, механізм державного фінансового регулювання розвитку аграрного сектора економіки – це спосіб дій суб'єкта регулювання, який ґрунтується на базових функціях і принципах, забезпечуючи за допомогою форм, методів і засобів ефективне функціонування системи державного регулювання для досягнення визначеної мети та розв'язання протиріч. При цьому економічні функції держави визначають напрямки її діяльності, завдання і цілі, а механізм державного фінансового регулювання забезпечує способи їх реалізації.

До базових функцій органів державного фінансового регулювання розвитку аграрного сектора, на наш погляд, необхідно віднести:

1. Визначення мети, завдань та моделі розвитку.
2. Формування правил «гри».
3. Координування інтересів.
4. Стимулювання економічних процесів.
5. Моніторинг і аналіз розвитку.
6. Контроль.

Розглянемо сутність першої функції, а саме: визначення мети, завдань та моделі розвитку, а також способи її практичної реалізації в аграрному секторі економіки України.

Мета – це описаний у формальному вигляді орієнтир, який бажано досягти протягом визначеного періоду. Вона являє собою стратегічний напрямок розвитку аграрного сектора, репрезентує невідкладні або серйозні чи високо пріоритетні завдання, що заслуговують на особливу увагу. Мета повинна охоплювати порівняно тривалий період часу. Вона покликана ліквідувати розрив між поточним і бажаним рівнем розвитку галузі, окреслює чіткий напрямок розвитку галузі і має бути реалістичною та досяжною.

Державна аграрна фінансова політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

– гарантування продовольчої безпеки держави; перетворення аграрного сектора на високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому та зовнішньому ринках сектор економіки держави; збереження селянства як носія української ідентичності, культури і духовності нації; комплексний розвиток сільських територій та розв'язання соціальних проблем на селі [1].

Завдання – це конкретні і вимірні показники для досягнення цілей.

У свою чергу, завдання повинні відповідати такими критеріям: відображати конкретні бажані досягнення, а не способи їх реалізації.

Завдання повинні вести до вироблення конкретних дій і бути досить докладними, щоб бути зрозумілими і вказувати чіткий напрямок іншим; бути кількісно вимірними, щоб оцінити їх досягнення; бути напруженими, але не повинні вимагати неможливого. Завдання завжди повинні відповідати наявним ресурсам; вказувати на результат; бути обмеженими часовими рамками.

Для досягнення цілей державної аграрної політики вищезазначеними Законом визначенні такі завдання:

- розвиток земельних відносин;
- формування сприятливого економічного середовища для ефективної діяльності суб'єктів аграрного сектора;
- розвиток ринків продукції сільського господарства і продовольства;
- вдосконалення системи державного регулювання, а також ефективне поєднання загальнодержавної і регіональної політики в аграрному секторі;
- комплексний розвиток сільських територій, підвищення соціального захисту і життєвого рівня сільських жителів.

До системи цілей належать бачення майбутнього, місія, стратегічні цілі (тривалий термін), операційні цілі (середній термін), оперативні завдання (короткий термін). Бачення майбутнього – це елемент довгострокового планування розвитку об'єкта регулювання. Він окреслює різносторонній оптимістичний погляд на розвиток аграрного сектора в майбутньому і є основою тих завдань, виконання яких повинно бути визначено стратегічним планом.

За результатами аналізу багатьох нормативно-правових документів органів державної влади різних рівнів щодо стратегічного розвитку аграрного сектора економіки України, зокрема Концепції збалансованого (сталого) розвитку агроєкосистем в Україні на період до 2025 р., яка була затверджена Наказом Міністерства аграрної політики України від 20 липня 2003 р. N 280, Комплексної програми реалізації на національному рівні рішень, прийня-

тих на Всесвітньому самміті зі сталого розвитку на 2003–2015 рр., затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 р. N 634, в основі яких лежать ідеї і принципи задекларовані конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.) та Всесвітнім саммітом із збалансованого розвитку (Йоганезбург, 2002 р.), наукових і навчальних видань, а також за результатами проведення відповідних семінарів, «круглих столів» та анкетування біля 350 експертів із п'яти областей України нами було визначено бачення майбутнього розвитку аграрного сектора економіки України [6]. Так, у процесі проведення семінарів, «круглих столів» та анкетування експертів бачення майбутнього розвитку аграрного сектора концентрувалось на:

- екологічному високотехнологічному аграрному виробництві з використанням енерго- і ресурсозберігаючих технологій;
- ефективному господарюванні підприємств ринкового типу з належним рівнем державного (особливо цінового) регулювання і підтримки;
- розвинутому агросекторі з надійним ринком збуту, існуванням державного замовлення і державних інвестицій;
- експортоорієнтованому, багатуокладному аграрному секторі з елементами концентрації, кооперації, спеціалізації, де держава повинна взяти на себе питання реалізації надлишкової продукції;
- аграрному секторі, який вирішує соціальні питання людей, а також забезпеченому кадрами і професіоналами-керівниками;
- аграрному секторі, де існують МТС, лізинг і довгострокове пільгове кредитування;
- аграрному секторі, де існують чесні та порядні держслужбовці;
- аграрному секторі, який забезпечує продовольчу безпеку держави.

Отже, бачення майбутнього розвитку аграрного сектора було сформовано таким чином: екологічний, з енерго- і ресурсозберігаючими високими технологіями, розвинутий з ефективно господарюючими підприємствами ринкового типу, належним рівнем інвестування і кредитування, державного регулювання, підтримки і надійним ринком збуту продукції, експортоорієнтований, багатуокладний з елементами концентрації, кооперації, спеціалізації, забезпечений кадрами і професіоналами-керівниками аграрний сектор, який вирішує соціальні питання людей та забезпечує продовольчу безпеку держави.

З баченням майбутнього тісно пов'язана така категорія, як місія розвитку аграрного сектора. Вона відбиває вищий сенс, мету існування об'єкта регулювання в майбутньому і може бути обґрунтована та визначена лише за умов чіткого уявлення про наявні майбутні ресурси об'єкта регулювання, соціально-політичну та економічну ситуацію тощо.

Звідси, місія аграрного сектора – задоволення потреб внутрішнього та світового ринку у високоякісній, екологічно чистій, конкурентоспроможній продукції сільського господарства.

Стратегічні цілі розвитку аграрного сектора – це описані у формальному вигляді орієнтири, яких бажано досягти в довго-, середньо- та короткострокових періодах.

Для визначення цілей розвитку аграрного сектора необхідно використовувати комплексний підхід, тобто створювати систему цілей, яка б відображала функціонування аграрного сектора з точки зору як внутрішнього, так і зовнішнього середовища та була підпорядкована місії аграрного сектора. Це можна забезпечити за допомогою декомпозиції цілей або розроблення «деревця цілей».

Виходячи з вищенаведеного, стратегічною метою розвитку аграрного сектора повинно бути досягнення сталого та високоефективного аграрного виробництва для задоволення потреб внутрішнього та зовнішнього ринків у продукції сільського господарства (вершина «деревця цілей»).

Зміст цілей має відповідати також завданням вирішення визначених раніше головних проблем і реалізації стратегічної мети розвитку галузі. Пріоритетність досягнення цілей обґрунтовується ранжуванням проблем за ступенем невідкладності їх розв'язання. Тому операційними цілями повинні бути:

1. Підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва.
2. Гарантування продовольчої безпеки держави.
3. Забезпечення конкурентоздатності сільськогосподарської продукції на внутрішньому та зовнішніх ринках.
4. Технічне та технологічне оновлення аграрного виробництва.
5. Створення цивілізованих умов для проживання в сільській місцевості.

До принципів, на базі яких повинен відбуватись стратегічний розвиток

- аграрного сектора, необхідно віднести:
- відповідальності держави за стан справ в аграрному секторі;
 - нарощуванні інвестиційного потенціалу та інноваційності;
 - спеціалізації, кооперації, кластеризації та концентрації виробництва;
 - використанні енергозберігаючих технологій;
 - нарощуванні експортного потенціалу галузі;
 - екологізації господарської діяльності;
 - захисту і підтримання належного стану навколишнього природного середовища;
 - спрямованості на добробут селян та їх соціальний захист;
 - залучення всіх зацікавлених сторін до досягнення цілей стратегічного розвитку галузі [1].

Саме досягнення визначеної стратегічної мети та операційних цілей, при дотриманні зазначених

принципів, на наш погляд, дасть змогу вивести аграрний сектор на якісно новий етап розвитку, забезпечити продовольчу безпеку країни, соціальний розвиток села та підвищити добробут усього населення країни.

Висновки з проведеного дослідження.

Агропромисловий комплекс України – це цілісна народногосподарська система взаємопов'язаних в своєму розвитку галузей, які забезпечують виробництво сільськогосподарської сировини та продовольства, їх заготівлю, зберігання, переробку і реалізацію населенню. До складу функціонально-галузевої структури агропромислового комплексу входять три групи галузей і підприємств:

1. Галузі і підприємства, які виробляють засоби виробництва для усіх підрозділів АПК – це: тракторне і сільськогосподарське машинобудування, машинобудування для тваринництва і кормовиробництва, легкої і харчової промисловості, виробництво мінеральних добрив і засобів захисту рослин, будівельних матеріалів, спеціалізованого автотранспорту і устаткування меліоративної техніки, будівництво в АПК, виробництво спеціалізованого устаткування і приладів для галузей АПК, підприємства з промислової обробки гібридного і сортового насіння, комбікормова та мікробіологічна промисловість, підсобні господарства, зайняті і виробництвом засобів виробництва для сільського господарства.

2. Галузі сільського господарства, які виробляють продукцію рослинництва і тваринництва, а також лісове і ставкове господарство.

3. Галузі, зайняті заготівлю та переробкою сільськогосподарської продукції – харчова та борошномельно-круп'яна промисловість; галузі легкої промисловості, які здійснюють первинну переробку сільськогосподарської сировини – первинна переробка бавовни, льону, вовни, пушно-хутрової сировини, підсобні промисли сільськогосподарських підприємств, які виробляють борошно, масло, сир, переробляють овочі, фрукти.

Державне фінансове регулювання ринку сільськогосподарської продукції – це втручання держави в обмінні процеси (інтервенції та експортно-імпорتنний режим), яке здійснюється в певний термін у необхідних розмірах і ринковими важелями. Основні напрями державного фінансового регулювання економіки на найближчу перспективу повинні бути наступні:

– здійснення заходів щодо формування мінімального продовольчого фонду з необхідним матеріально-технічним забезпеченням;

– усунення диспаритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію та інших видів диспаритету;

– пряме державне фінансування окремих підрозділів аграрного сектора з загальнодержавного

та місцевих бюджетів: ліній електропередач, магістральних водо- і газопроводів, каналізацій, телефонних станцій, ветеринарних і карантинних служб;

– природоохоронні заходи, заходи з охорони здоров'я; освітні і дошкільні заклади; підготовка спеціалістів;

– вдосконалення системи кредитування, встановлення пільгових ставок для підтримання нових підприємницьких форм;

– вдосконалення інвестиційної політики: особливої уваги потребує сфера АПК, де втрачається найбільша частина кінцевого продукту;

– послідовна реалізація принципу аграрного протекціонізму по відношенню до вітчизняних товаровиробників, поступове скорочення імпорту продуктів харчування.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Алескерова Ю.В. Державне фінансове регулювання аграрного сектора економіки. / Ю.В. Алескерова // Електронний науково-практичний журнал «Східна Європа: економіка, бізнес та управління». – 2016. – № 4. – С. 25-30.
2. Палюх О.М. Економічна оцінка впливу державного фінансування на ефективність виробництва в аграрному секторі економіки України / О.М. Палюх // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 8 (170). – С. 124–132.
3. Палюх О.М. Шляхи оптимізації державного фінансування аграрного сектору України / О.М. Палюх // Економічний простір. – 2015. – № 101. – С. 82–92.
4. Paliukh O.M. Methodological approaches of the efficiency assessment of public finance of the agricultural sector / O.M. Paliukh // Nauka i Studia. – 2015. – NR14 (145). – P. 30–35.
5. Палюх О.М. Шляхи оптимізації державного фінансування аграрного сектору України / О.М. Палюх // Економічний простір. – 2015. – № 101. – С. 82–92.
6. Гудзь О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: [Монографія] / О.Є. Гудзь – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 578 с.
7. Дем'яненко М.Я. Яка аграрна політика потрібна Україні // Дзеркало тижня. – 2004. – № 17. – С. 4.
8. Зеленський А.В. Перспективи бюджетного фінансування аграрного сектора України в 2016 році / А.В. Зеленський // Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки в умовах глобальної нестабільності: матеріали III міжнар. наук.–практ. конф. – м. Кременчуг: КрНУ, 2015. – С. 71-73.
9. Лупенко Ю.О. Системні трансформації аграрного сектору економіки / Ю.О. Лупенко // Економіка АПК. – 2007. – № 5. – С. 49-53.
10. Зубець М.В. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / За ред. П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка, М.М. Федорова. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 1000 с.
11. Навроцький С.А. Комплексна оцінка ефективності розвитку аграрного сектору Укра-

їни з урахуванням впливу державного фінансування / С.А. Навроцький, О.М. Палюх // Економічний часопис – XXI. – 2015. – № 3–4 (1). – С. 88-92.

12. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики і продовольства України. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>

13. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>

14. Офіційний сайт Рахункової палати України. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/>

СУЧАСНА ПОЛІТИКА РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДІВ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ

THE MODERN POLICY OF REGULATION OF ACTIVITIES AND METHODS OF ATTRACTING FOREIGN BANKING CAPITAL

УДК 336.025

Криленко Д.В.

Головне управління ДФС в Одеській області

Нижник А.О.

студент
Миколаївський національний
університет
імені В.О. Сухомлинського

У статті розглянуто основні прийоми та методи політики регламентування процесу залучення іноземного банківського капіталу в умовах поширення глобалізаційних процесів. Враховано міжнародний досвід залучення іноземного капіталу в українську економіку. Описано основні механізми захисту національних банківських систем.

Ключові слова: банківський капітал, іноземний банк, регулятивні методи, капітал іноземного походження, регламентація.

В статье рассмотрены основные приемы и методы политики регламентирования процесса привлечения иностранного банковского капитала в условиях расширения глобализационных процессов. Учен международный опыт привлечения иностранного

капитала в украинскую экономику. Представлены основные механизмы защиты национальных банковских систем.

Ключевые слова: банковский капитал, иностранный банк, регулятивные методы, капитал иностранного происхождения.

The article describes the main techniques and policy tools to regulate the process of attracting foreign Bank capital in the propagation conditions of globalization processes. Taken into account the international experience of attracting the foreign capital in the Ukrainian economy. Presents the basic mechanisms for the protection of national banking systems.

Keywords: Bank capital, foreign Bank, regulatory methods, the capital of foreign origin, regulation.

Постановка проблеми. Розвиток банківської системи України тісно пов'язаний з інтеграційними процесами, що відбуваються у світовій економіці. Визначення стратегічних напрямів регулювання діяльності іноземних банків на основі аналізу операційної діяльності цих банків та висвітлення переваг та недоліків їх діяльності набувають особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням ключових аспектів регламентації існування іноземного банківського капіталу в Україні присвячені праці таких вчених як Дзюблюк О., Забчук Г., Савлук М., Чуб О., Козьменко О., Шаповалов А., Смовженко Т., Івасів І., Діба М., Гриценко Р., Макуа С., Філонова І., Корнилюк Р., Слобода Л., Прімерова О., Карчева Г. та інші.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення основних прийомів сучасної політики регламентування процесу залучення іноземного банківського капіталу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вихід будь якої держави у міжнародний фінансовий простір безумовно повинен супроводжуватися налагодженням економічних зв'язків з іншими країнами, а точніше з фінансово-кредитними установами інших країн, транснаціональними компа-

ніями та транснаціональними банками. За роки незалежності Україна у цьому плані уже зробила певні кроки, а саме створила такі умови, при яких іноземні банки стали зацікавлені в інвестуванні власного капіталу та ресурсів в Україну.

На сьогодні в країні функціонує 46 банків з іноземним капіталом, з них 19 – із 100% іноземним капіталом.

Участь іноземного капіталу відіграє важливу роль у розвитку банківської системи та економіки будь-якої країни, адже іноземний капітал у переважній більшості країн світу є важливим джерелом фінансування економіки. Проблеми інтенсивного припливу іноземного капіталу притаманні для більшості країн із перехідною економікою. Це пов'язано з процесами фінансової глобалізації, євроінтеграційним курсом та лібералізацією ринку фінансових послуг, яка поглиблюється і стає загальноновизнаною світовою тенденцією.

Як засвідчує світовий досвід, за умов відкритості власних економік до входження іноземного капіталу, різні держави намагалися здійснювати різні методи та механізми захисту власних економік та банківських систем.

Водночас, особливу увагу було приділено саме фінансовому ринку в зв'язку із його надзвичайною